

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД
ФАКУЛТЕТ ПО ИЗКУСТВАТА

КАТЕДРА ПО ТЕЛЕВИЗИОННО, ТЕАТРАЛНО И КИНОИЗКУСТВО

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. Костадин Бонев, Факултет по изкуствата, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград, на Дисертационен труд **"ТРАДИЦИОННИ И ИНОВАЦИОННИ КОНЦЕПЦИИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ТЕЛЕВИЗИОННИ ПРОДУКТИ В БЪЛГАРСКОТО МЕДИЙНО ПРОСТРАНСТВО."** на докторант **Цветелина Сашкова Йорданова**, с научен ръководител доц. д-р Ирина Китова, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, Професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство (Кинознание, киноизкуство и телевизия)

Автор: Цветелина Сашкова Йорданова

Тема: “Традиционни и иновационни концепции при реализацията на телевизионни продукти в българското медийно пространство”

Научен ръководител: доц. д-р Ирина Китова

Представените от докторанта дисертация и комплект от документи са в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Дисертационния труд е с обем 171 страници и включва увод, 10 глави, 18 изображения, изводи и заключения и 140 заглавия библиография и други източници.

I. Кратки биографични данни за кандидата

Цветелина Йорданова е Магистър по изкуствата, специалност „Филмова и телевизионна режисура“, Факултет по изкуствата, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград. От 2011 г. е Изпълнителен продуцент в Нова Броудкастинг Груп. Била е Главен режисьор на „Новини и актуални предавания“, режисьор на предаването „Съдебен спор“ и множество регулярни публицистични предавания за програмата на Нова телевизия.

II. Цели и задачи на дисертацията

Основната задача на разглежданата дисертация е обективно изследване на медиите и медийния пазар, с цел разкриване на факторите, които биха могли да подкопаят тяхната независимост и формулиране на политики и мерки за превенция и защита. Докторантката определя независимите и свободни медии като основен стълб на съвременното демократично общество, както в национален план, така и в глобален аспект. Цветелина Йорданова определя медиите като основен източник на информация за събития, политика, култура и всички останали сфери от живота. Тя си поставя задачата да формулира принципите, по които действа медийния пазар и да конкретизира процесите, които влияят на глобалното предлагане на информация в съвременното общество, както и как представянето на информационно и неинформационно съдържание влияе на обществените нагласи.

Докторантката отбелязва, че важноста на тези процеси е в пряка връзка с правата на гражданите и качеството им на живот. Амбицията ѝ е чрез своето изследване да предостави стабилна основа за разработване на политики и мерки, насочени към подобряване на медийната автономия и информационната среда.

Актуалността на анализирания в настоящото изследване проблем – изследване на българския медиен пазар и медийна продукция е формулирано в автореферата на Цветелина Йорданова. Според нея изследването има фундаментално значение поради *„изключително сериозната роля и влияние на традиционните и нови медии върху частните и публичните взаимодействия в българското общество, които*

нарастват благодарение на развитието на технологиите, Интернет и новите дигитални възможности за обмен на информация и комуникация.“

Докторантката формулира като обект на своето научно изследване развитието на телевизията в България, както и на българският медиен пазар за телевизионни услуги. Според нея изследванията в тази област биха могли да послужат за база за анализиране на важни области от обществения живот като политика, индустрия, здравеопазване и култура.

Цветелина Йорданова анализира и промените на медийния пазар, под влиянието на технологичната революция и засилващото се значение на Глобалната мрежа. Разгледани са фазите на адаптация на медийната индустрия в България, в контекста на засилване на прозрачността и единната система на отчитане на медийния пазар, като крайната цел е укрепване на доверието на обществото.

Дисертацията е изградена върху стремежа да се изследва еволюцията на медийния пазар в България през последните две десетилетия. Това включва процесите на внедряване на новите технологии и промените, които настъпват в създаването на телевизионния продукт, както и анализ на разширяващите се възможности за създаване на публицистично съдържание от съвременен тип, съзвучно с най – новите медийни тенденции. Не са подминати и тревожните тенденции в българското медийно пространство, като ограничаване на независимостта на медиите, поставянето им в подчиненост на комерсиални, или политически цели, маргинализирането на забавно – развлекателните програми, с цел изместване на фокуса на зрителското внимание от тревожните теми на разследващата журналистика, доколкото тя е оставена да съществува в национален ефир.

Като основна изследователска цел, Цветелина Йорданова си поставя задачата да установи важността и ефективността на традиционните концепции за производство на медийно съдържание в годините на Новия век, както и навлизането на нови, революционни концепции, модели, практики и стандарти.

Предвид състоянието на медийната среда в България, важна част от изследването е повсеместното понижаване на стандартите в телевизионната индустрия – както в технологичен, така и в кадрови порядък. Ясно е разграничена и тенденцията за масово навлизане в интернет пространството на любителски модели на медиен продукт, на изключително ниско професионално и естетическо ниво. Тази продукция много често заменя професионалната продукция на утвърдените медии. Просто за голяма част от аудиторията този тип продукция е напълно достатъчна.

Изследователската хипотеза обвързва и налагането на нови условия за съществуване на медийна среда от страна на инвеститорите в сектора и значителното ограничаване на свободата на хората, създаващи медиен продукт да защитават тези, противоречащи на концепцията на инвеститорите. В този смисъл, особено отчетлива е деструктивната позиция на Съвета за електронни медии като хипотетичен обществен регулатор.

Относно методите за изследване и проучваните източници. Докторантката е събрала информацията, необходима за изследването в литературата, намираща се в специализираните библиотеки, академични списания, онлайн база данни и проведени интервюта с утвърдени специалисти в телевизионната сфера. Към това Цветелина Йорданова добавя собствените си емпирични изследвания и експерименти. Съдържанието на дисертацията е оформено в десет глави.

Първа глава представлява историческа ретроспекция на медийното пространство в България от създаването на Националната телевизия до наши дни. Медийната среда в България преминава през периоди на създаване и развитие /1959 – 1989 г./, на преход и трансформации на медийния пазар /1989 – 2000/, и съвременно развитие /от 2000 г. до наши дни/.

Във втора глава се дефинират традиционните и иновационни концепции за създаване на телевизионен продукт. Що се отнася до иновационните концепции, е отделено внимание на сутрешните информационни блокове, наложили се в голяма част от ефирните телевизии. Структурата им е

еднотипна, поради което понякога водещите новини се „мултиплицират“ в различните телевизии по едно и също време. Често гостите „прескачат“ от едно студио в друго, развивайки едни и същи тези и отговаряйки на едни и същи въпроси. Това, което липсва на сутрешните блокове, е ярката индивидуалност. Обикновено, водещи, които демонстрират характер, тихо и безшумно са изтикващи от ефир, под натиска на притежателите на медията.

Що се отнася до иновативността в реалити форматите, според мен, там тя е привидна, следва се традиционния наратив, познат на зрителите и ревниво пазен от рекламодателите. Относно техническите иновации, те имат непряка връзка с крайния резултат, дотолкова, доколкото този тип иновации не влияят на духа на посланието, а по – скоро правят информацията по – достъпна.

След като анализира програмирането, докторантката се спира на процесите при създаване на собствено и оригинално съдържание в телевизионните компании и отчита видовете съдържание, съсредоточавайки се на публицистиката. Тя нарича собствената продукция „ексклузивно съдържание“, като има предвид важноста, което то има за идентичността и уникалността на медийната платформа.

Особено внимание в дисертационния труд е обърнато на методиката за измерване на зрителската аудитория. Както Цветелина Йорданова изтъква, *„Тази информация е основополагаща при вземане на стратегически решения от странана телевизионните станции и рекламодателите.“* Различните методи за измерване на зрителската аудитория имат главно една цел: Определяне на мястото на всеки един произведен медиен продукт в програмната схема, часовия пояс, в който да бъде излъчен, с цел медията да получи максимални приходи от рекламодателите.

В глава 7 се разглеждат законодателните аспекти на медийната среда. За съжаление, България би могла да бъде пример за нелогично и неработещо медийно законодателство. Законът за радио и телевизия е лобистки и предстоящите промени се отлагат с години. Особено тревожно е установяването на монопол в медийния пазар. Налице е мащабно

окупняване на медийните доставчици в общи групировки. По този начин една личност е в състояние да зомбира чрез своите медии целокупния български народ.

Гореща тема в дисертацията са фалшивите новини и тяхното все по – масово проникване в националните медии. Оказва се, че голяма част от тях е удобна както на политическата, така и на икономическата олигархия, като последната изцяло се покрива с термина „сива икономика“.

Относно бъдещите тенденции.

Цветелина Йорданова разглежда адаптивността на националните медии като важно изискване за съвременна и адекватна на очакванията на аудиторията трибуна.

Втората особеност на настъпващото време е интеграцията на традиционните медии /телевизиите/ с онлайн платформите и социалните медии. Заслужава внимание прогнозата, че още в следващите години 80% от интернет трафика ще произлиза от видео съдържание.

III. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Постигнатите резултати от представения дисертационен труд позволяват да се формулират следните научни, научно-приложни и приложни приноси:

Приноси с научен характер:

Осъществено е задълбочено изследване на българския медиен пазар от началото на съществуването на Националната телевизия, като акцентът е съсредоточен върху последните две десетилетия. Обхванати са както специфично мениджърски аспекти при изграждането на структурата на професионалните медии, но и динамиката на медийната среда по отношение на конкуренцията между обществената телевизия и другите медийни субекти;

Направен е задълбочен анализ на традиционните концепции за производство и техните иновационни аналози, програмиране и представяне на медийни продукти и съдържание;

Осъществено е многоаспектно проучване и изследване на промяната, която предизвикват процесите на внедряване на нови технологии и тяхното влияние върху крайния медийен продукт.

Конкретизирани и систематизирани са ключови проблеми на медийната среда в България, като са обхванати не само структурни, производствени и ресурсни аспекти, но и такива по отношение на съдържанието и регулацията.

Приноси с научно-приложен характер:

Резултатите от изследването могат да бъдат използвани в проучвания, разработки и друга научна продукция в различни научни области и направления като хуманитарни науки, социални, стопански и правни науки и др.;

Обследваните процеси, проблеми, направените изводи, обобщения и предложения за решения могат да бъдат ефективно приложени при осъществяването на политики по актуализиране на професионалните стандарти и стандартите за регулация на медийния пазар в България.

Приноси с приложен характер:

Резултатите от това научно изследване имат важно значение за развитието на професионалното поле на телевизията и телевизионното производство и практическо значение за подобряването на качеството на телевизионната продукция, на професионалните и етични стандарти в тази сфера;

Изследването на връзката между съвременните технологични възможности и разработването на нови или иновативни медийни продукти, тяхното производство и разпространение могат да бъдат приложени за подобряване на оценката на качеството на медийните продукти на българския медийен пазар;

Осъществената професионална оценка на актуалните проблеми в сектора има обективна приложимост по отношение на процесите на подобряване на прозрачността и отчетността на сектора, за повишаване на независимостта на

медиите, качеството на професионална подготовка и развитието на човешките ресурси.

IV. Заключение

В заключение ще кажа, че докторантката Цветелина Йорданова притежава задълбочени теоретични знания и професионален опит и в изследователската си работа демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научно изследване. По тази причина **давам положителна оценка на дисертацията на тема: „Традиционни и иновационни концепции при реализацията на телевизионни продукти в Българското медийно пространство“ и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Цветелина Сашкова Йорданова, Професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство /кинознание, киноизкуство и телевизия/**

20.11.2023 г.

София

Рецензент:

доц. Костадин Бонев

SOUTHWEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI" BLAGOEVGRAD FACULTY OF ARTS

DEPARTMENT OF TELEVISION, THEATRE, AND CINEMA ARTS

R E V I E W

From Assoc. Prof. Kostadin Bonev, Faculty of Arts, Southwest University "Neofit Rilski",
Blagoevgrad, to the Doctoral Dissertation

"TRADITIONAL AND INNOVATIVE CONCEPTS IN THE REALIZATION OF
TELEVISION PRODUCTS IN THE BULGARIAN MEDIA SPACE"

by doctoral student Tsvetelina Sashkova Yordanova, under the supervision of Assoc. Prof. Dr.
Irina Kitova, for the award of the educational and scientific degree "Doctor," Professional
field 8.4 Theatre and Film Arts (Cinema Studies, Cinema Art, and Television).

Author: Tsvetelina Sashkova Yordanova

Topic: "Traditional and Innovative Concepts in the Implementation of Television Products in
the Bulgarian Media Space" Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Irina Kitova

The dissertation and set of documents presented by the doctoral student are in accordance
with the Regulations for the Development of the Academic Staff of Southwest University
"Neofit Rilski." The dissertation work has a volume of 171 pages and includes an
introduction, 10 chapters, 18 images, conclusions, and a bibliography with 140 titles and other
sources.

I. Brief Biographical Information about the candidate

Tsvetelina Yordanova holds a Master's degree in Arts with a specialization in "Film and
Television Directing" from the Faculty of Arts at Southwest University "Neofit Rilski,"
Blagoevgrad. Since 2011, she has been an Executive Producer at Nova Broadcasting Group.
She has served as the Chief Director of "News and Current Affairs," director of the show
"Sudeben spor" (Court Dispute) and has directed numerous regular journalistic programs for
the Nova Television channel.

II. Objectives and Tasks of the Dissertation

The main task of the dissertation under consideration is the objective study of the media and
the media market, aiming to uncover the factors that could undermine their independence and
to formulate policies and measures for prevention and protection. The doctoral candidate
defines independent and free media as a fundamental pillar of contemporary democratic
society, both at the national and global levels. Tsvetelina Yordanova identifies the media as a
primary source of information on events, politics, culture, and all other aspects of life. She
sets out to formulate the principles governing the media market and to specify the processes
that influence the global supply of information in modern society, as well as how the
presentation of informational and non-informational content affects public attitudes.

The doctoral candidate notes that the importance of these processes is directly related to the rights of citizens and their quality of life. Her ambition is, through her research, to provide a stable foundation for the development of policies and measures aimed at improving media autonomy and the information environment.

The relevance of the analyzed issue in this study - the examination of the Bulgarian media market and media production - is formulated in the abstract of Tsvetelina Yordanova. According to her, the research has fundamental significance due to the "extremely serious role and influence of traditional and new media on private and public interactions in Bulgarian society, which are growing thanks to the development of technologies, the Internet, and new digital opportunities for information exchange and communication."

The doctoral student formulates the development of television in Bulgaria as the object of her scientific research, as well as the Bulgarian media market for television services. According to her, research in this area could serve as a basis for analyzing important areas of public life such as politics, industry, healthcare, and culture.

Tsvetelina Yordanova analyzes the changes in the media market under the influence of the technological revolution and the increasing importance of the Global Network. The phases of adaptation of the media industry in Bulgaria are examined in the context of strengthening transparency and a unified reporting system for the media market, with the ultimate goal of building trust in society.

The dissertation is built on the ambition to explore the evolution of the media market in Bulgaria over the last two decades. This includes the processes of implementing new technologies and the changes that occur in the creation of television products, as well as an analysis of the expanding possibilities for creating contemporary journalistic content in line with the latest media trends. The worrisome trends in the Bulgarian media space are not overlooked, such as limiting the independence of the media, placing them under commercial or political purposes, and the marginalizing of entertainment programs to shift the focus of viewers' attention away from alarming topics in investigative journalism, to the extent that it is allowed to exist in the national broadcast.

As the main research goal, Tsvetelina Yordanova sets out to determine the importance and effectiveness of traditional concepts for producing media content in the New Century, as well as the introduction of new, revolutionary concepts, models, practices, and standards.

Given the state of the media environment in Bulgaria, an important part of the research is the widespread lowering of standards in the television industry, both in technological and personnel aspects. The trend of amateur models of media production entering the internet space on an extremely low professional and aesthetic level is clearly delineated. This type of production often replaces the professional output of established media. Simply put, for a significant portion of the audience, this type of production is entirely sufficient.

The research hypothesis connects the imposition of new conditions for the existence of the media environment by investors in the sector and the significant restriction of the freedom of individuals creating media products to align with these conditions, conflicting with the investors' concept. In this sense, the destructive position of the Council for Electronic Media as a hypothetical public regulator is particularly evident.

Regarding the research methods and sources studied, the doctoral candidate has gathered the necessary information for the study from literature in specialized libraries, academic journals, online databases, and conducted interviews with established specialists in the television industry. In addition, Tsvetelina Yordanova includes her own empirical research and experiments. The content of the dissertation is structured into ten chapters.

The first chapter provides a historical retrospective of the media landscape in Bulgaria from the establishment of the National Television to the present day. The media environment in Bulgaria has gone through periods of creation and development (1959–1989), transitions, and transformations of the media market (1989–2000), and contemporary development (from 2000 to the present).

The second chapter defines traditional and innovative concepts for creating television content. Concerning innovative concepts, attention is given to the morning shows that have become prevalent on many broadcast television channels. Their structure is uniform, which sometimes leads to the leading news being "multiplied" across different channels at the same time. Guests often "jump" from one studio to another, discussing the same ideas and responding to the same questions. What is lacking in the morning blocks is a distinct individuality. Usually, hosts who demonstrate character are quietly removed from the broadcasts under the pressure of media owners.

Regarding innovation in reality formats, in my opinion, it is somewhat illusory. The traditional narrative which is familiar to viewers and closely guarded by advertisers is often followed. As for technical innovations, they have an indirect connection to the final result, as long as these types of innovations do not impact the essence of the message but rather make information more accessible.

After analyzing programming, the doctoral candidate focuses on the processes involved in creating original content in television companies, particularly emphasizing journalistic content. She refers to in-house production as "exclusive content," considering its importance for the identity and uniqueness of the media platform.

Particular attention in the dissertation is given to the methodology for measuring the viewership audience. As highlighted by Tsvetelina Yordanova, "This information is fundamental for television stations and advertisers when making strategic decisions." Various methods for measuring viewership audience primarily aim to determine the placement of each produced media product in the program schedule and time slot for maximum revenue from advertisers.

In Chapter 7, legislative aspects of the media environment are discussed. Unfortunately, Bulgaria could be an example of illogical and ineffective media legislation. The Law on Radio and Television is influenced by lobbying, and impending changes are postponed for years. Particularly alarming is the establishment of a monopoly in the media market, with extensive consolidation of media providers into common groups. In this way, one entity can influence the entire Bulgarian population through its media outlets.

A hot topic in the dissertation is fake news and its increasingly widespread penetration into national media. It turns out that a large part of fake news is convenient for both political and economic oligarchy, with the latter entirely falling under the term "gray economy."

Regarding future trends, Tsvetelina Yordanova examines the adaptability of national media as an important requirement for a modern and audience-expectation-oriented platform. The second characteristic of the upcoming era is the integration of traditional media (such as television) with online platforms and social media. Worth noting is the prediction that in the coming years, 80% of internet traffic will be generated by video content.

III. Significance of the Research Problem in Scientific and Scientific-Applied Context

The achieved results from the presented dissertation work allow the formulation of the following scientific, scientific-applied, and applied contributions:

Contributions with a Scientific Character:

In-depth research into the Bulgarian media market has been carried out, spanning from the inception of the National Television, with a focus on the last two decades. This includes not only specific managerial aspects in building the structure of professional media but also the dynamics of the media environment concerning the competition between public television and other media entities.

A thorough analysis of traditional production concepts and their innovative counterparts, programming, and presentation of media products and content has been conducted.

A multi-aspect comprehensive study and exploration of the change induced by the processes of implementing new technologies and their influence on the final media product has been realized.

Key issues in the Bulgarian media environment have been specified and systematized, covering not only structural, production, and resource aspects but also those related to content and regulation.

Contributions with a Scientific-Applied Character:

The results of the research can be utilized in studies, developments, and other scientific productions in various scientific fields and directions, including humanities, social sciences, economics, legal studies, and more.

The examined processes, problems, drawn conclusions, generalizations, and proposed solutions can be effectively applied in the implementation of policies aimed at updating professional standards and regulations in the Bulgarian media market.

Contributions with an Applied Character:

The results of this scientific research hold significant importance for the development of the professional field of television and television production, providing practical value for enhancing the quality of television production, as well as professional and ethical standards in this domain.

The examination of the relationship between modern technological possibilities and the development of new or innovative media products, their production, and distribution can be

applied to improve the assessment of the quality of media products in the Bulgarian media market.

The conducted professional assessment of current issues in the sector has objective applicability regarding processes aimed at improving transparency and accountability in the sector, enhancing media independence, improving the quality of professional training, and developing human resources.

IV. Conclusion

In conclusion, it can be stated that the doctoral candidate, Tsvetelina Yordanova, possesses in-depth theoretical knowledge and professional experience. In her research work, she demonstrates qualities for independently conducting scientific investigations. For this reason, I provide a positive evaluation of the dissertation on the topic: "Traditional and Innovative Concepts in the Implementation of Television Products in the Bulgarian Media Space." I recommend that the esteemed academic jury confer the educational and scientific degree of "Doctor" upon Tsvetelina Sashkova Yordanova, in the Professional Field 8.4 - Theatrical and Film Art /Cinema Studies, Film Art, and Television/.

November 20th 2023

Sofia

Reviewer:

Assoc. Prof. Kostadin Bonev